

**Asiakasmaksulain muutokset ja niiden vaikutukset vuoden 2021 maksuihin ja taksoihin /
Förändringarna i klientavgiftslagen och deras inverkan på social- och hälsovårdens avgifter
och taxor för år 2021**

20/02.00/2020

SOSTEVLK § 84

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus / Social- och hälsovårdsutskottet 1.12.2020

Valmistelija / Beredare: Sosiaali- ja terveysjohtaja / social- och
hälsovårdsdirektör Leena Kokko, leena.kokko (at) sipoo.fi

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystieteiden palveluista voidaan periä maksu palvelujen käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voi olla kiinteä maksu tai määräytyä henkilön maksukyvyn mukaan. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asetuksella sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992).

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja tarkistetaan lain mukaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksiin ja työeläkeindeksiin muutoksen mukaisesti.

Asiakasmaksuasetuksessa säädetään palvelujen enimmäismaksu. Asiakasmaksujen periminen ja niiden suuruus enimmäismaksujen rajoissa kuuluvat kunnan harkintavaltaan.

Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut ovat joko maksuttomia tai asiakasmaksu on kaikille sama tai asiakasmaksu määräytyy tulojen ja perhesuhteiden mukaan.

Tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäismääriin ei tehdä indeksitarkastuksia vuosille 2021, sillä kansaneläkeindeksi on pysynyt samana kuin edellisellä tarkistuskerralla vuonna 2017. Maksut pysyvät siten ennallaan.

Kunnallisissa sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa on paljon palveluja käyttävien suojaksi säädetty kalenterivuositainen maksukatto eli asiakasmaksujen enimmäismäärä. Myös se säilyy ennallaan. Maksukattoon lasketaan mukaan terveystieteiden keskuksen avosairaanhoidon maksut, fysioterapiamaksut, sarjahoidon maksut, sairaalan poliklinikkamaksut, päiväkirurgian maksut, lyhytaikaisen laitoshoidon maksut, yö- ja päivähoidon maksut sekä kuntoutushoidon maksut. Maksukatto vuonna 2021 on 683 euroa.

Vähimmäiskäyttövara pitkäaikaisessa laitoshoidossa 110 euroa.

Asiakkaan taloudellinen asema ei voi olla esteenä palveluiden saamiselle. Jos maksun periminen vaarantaa henkilön toimeentulon, palvelun tuottavan kunnan tai kuntayhtymän on asiakasmaksulain mukaan tietyissä tapauksissa velvollisuus ja muulloin oikeus jättää maksuja perimättä tai alentaa niitä.

Liitteet / Bilagor

Liite / Bilaga 1/84. § SOSTEVLK: Ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista 1.1.2021 lähtien perittävistä maksuista.

Sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen

Sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen päättää vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista 1.1.2021 alkaen perittävät maksut liitteen 1 mukaisesti.

Social- och hälsovårdsdirektörens förslag

Social- och hälsovårdsutskottet beslutar fastställa klientavgifter och taxor för tjänster inom social- och hälsovården fr.o.m 1.1.2021 i enlighet med bilaga 1.

Päätös

Sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Beslut

Social- och hälsovårdsutskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.

Sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen / Social- och hälsovårdsutskottet 15.06.2021 § 47

791/02.05.00.00/2021

Valmistelija / Beredare: Palvelujohtaja / servicedirektör Sari Häkkinen, sari.hakkinen (at) sipoo.fi, Palvelujohtaja / servicedirektör Anders Mickos, anders.mickos (at) sipoo.fi

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen voidaan periä maksu palvelujen käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voi olla kiinteä maksu tai määräytyä henkilön maksukyvyn mukaan. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asetuksella sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992).

Päivitetty Asiakasmaksulaki on vahvistettu 30.12.2020 ja sen muutokset astuvat voimaan 1.7.2021 alkaen. Asiakasmaksulain muutokset vaikuttavat Sipoon kunnan asiakasmaksuihin, joista sosiaali- ja terveystoimintajärjestäminen on päättänyt 1.12.2020 (SOSTEVLK §84). Tämän vuoksi valiokunnan on tehtävä päätös tarkistetuista maksuista ja taksoista ajalle 1.7. – 31.12.2021.

Asiakasmaksulain muutos vaikuttaa myös maksukaton määräytymiseen 1.1.2022 alkaen, jolloin myös mm. suun terveydenhuollon ja tilapäisen kotisairaanhoidon maksut tulevat maksukaton piiriin. Maksukattoon liittyvät muutokset tulevat vähentämään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksutuloja vuonna 2022, mutta vaikutuksen suuruusluokkaa on hankala arvioida.

Päivitetty Asiakasmaksulaki korostaa myös entisestään asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan ja laissa säädetään kunnan velvollisuudesta antaa asiakkaalle tieto mahdollisuudesta alentaa maksua tai jättää se perimättä.

Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen, pitkäaikainen laitoshoido, pitkäaikainen perhehoito

Aiemmin palveluasumisen maksuista ei ole ollut nimenomaista sääntelyä asiakasmaksulaissa tai -asetuksessa. Päivitetyt Asiakasmaksulain perusteella maksut määräytyvät jatkossa yhdenmukaisimmin perustein avohoidossa eli kotiin annettavissa palveluissa ja palveluasuntoon annettavissa palveluissa. Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen maksuista säädetään puolestaan pitkälti vastaavasti kuin pitkäaikaisen laitoshoidon maksuista. Tällä tavoin intensiivisen hoidon ja huolenpidon tarpeessa olevien asiakkaiden maksut peritään mahdollisimman yhdenmukaisin perustein.

Maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen perusteena ovat jatkossa jatkuvat tai toistuvasti saadut tulot, kuten nykyisinkin. Maksun perusteena oleviin tuloihin on uudessa laissa tehty eräitä tarkistuksia. Varallisuutta ei huomioida jatkossakaan maksua määrättäessä. Tehostettuun palveluasumiseen liittyvistä palveluista ei saa periä erillistä maksua. Pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa asiakas maksaa asumisen vuokrasta ja hoivasta ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa vain hoivasta. Henkilökohtainen käyttövara kuukaudessa on vähintään 164 e/kk pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa tämä henkilökohtainen käyttövara on vähintään 110 e/kk.

Lain muutokset selkeyttävät ja yhdenmukaistavat maksujen määräytymistä ja nostaa maksutuloja arviolta noin viisi prosenttia.

Jatkuva ja säännöllinen kotona annettava palvelu ja pitkäaikainen asumispalvelu

Jatkuvista ja säännöllisesti kotiin annettavista palveluista ja pitkäaikaisista asumispalveluista peritään erillinen kuukausimaksu, joka määräytyy asiakkaan palvelupäätökseen kirjattujen palvelutuntien määrän, asiakkaan maksukyvyn ja perhekoon mukaan. Maksuun ei sisälly asumiskustannuksia. Maksu on enintään maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista. Lain muutoksen myötä maksussa otetaan aiempaa tarkemmin huomioon asiakkaan saamat palvelutunnit kuukaudessa, näitä maksuluokkia on uuden lain mukaan alle 4 h/kk jälkeen tunnin välein aina 38 h/kk ja enemmän.

Lain muutoksen vaikutukset vähentävät säännöllisen kotihoidon maksutuloja n. viisi prosenttia.

Asiakkaiden maksujen määrääminen ja tarkistaminen 1.7.2021 alkaen

Voimassa olevien asiakkuuksien asiakasmaksut pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa laitoshoidossa ja perhehoidossa sekä kotiin annettavissa palveluissa tarkistetaan vastamaan yllä esitettyjä lain voimaantulon asettamia muutoksia 1.7.2021 alkaen ja maksupäätökset tehdään toistaiseksi voimassa oleviksi. Nämä maksuperiaatteet määräävät asiakasmaksun 1.7.2021 alkaen uusille asiakkaille ja päätökset tehdään toistaiseksi voimassa oleviksi.

Muutokset avosairaanhoidon asiakasmaksuihin

Päivitetty Asiakasmaksulaki tuo muutoksia myös avosairaanhoidon asiakasmaksuihin säätämällä ilmaisiksi kaikki käynnit perusterveydenhuollon sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kättilön vastaanotolla sekä kaikki mielenterveyden tutkimukseen ja hoitoon liittyvät avosairaanhoidon käynnit. Myös joihinkin tartuntatauteihin liittyvä tutkimus

ja hoito lääkityksineen muuttuu ilmaiseksi. Sipoossa on ollut käytössä asiakasmaksu hoitajien vastaanotokäynneistä ja lääkärivastaanoton asiakasmaksu on laskutettu myös mielenterveyteen liittyvistä lääkärikäynneistä, joten näiden maksujen osalta lakimuutos vaikuttaa asiakasmaksukäytäntöön suoraan. Avosairaanhoidon asiakasmaksujen muutosten arvioidaan vähentävän avosairaanhoidon tuloja noin 90 000 euroa vuositasolla ja noin 45 000 euroa vuoden 2021 aikana.

Esittelijä / Föredragande	Sosiaali- ja terveystoimen johtaja / Social- och hälsovårdsdirektör Kokko Leena
Ehdotus / Förslag	Sosiaali- ja terveystoimen valiokunta päättää vahvistaa asiakasmaksulain mukaiset muutokset maksujen määräytymisperiaatteisiin sekä avosairaanhoidon kiinteisiin maksuihin ja taksoihin 1.7.2021 alkaen, liitteen 1 mukaisesti. Social- och hälsovårdsutskottet beslutar fastställa de på klientavgiftslagen baserade förändringarna i avgifternas uträkningsgrunder samt i öppensjukvårdens fasta klientavgifter och taxor fr.o.m 1.7.2021, enligt bilaga 2.
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	Sosiaali- ja terveystoimen valiokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen. Social- och hälsovårdsutskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.